

DOLENJSKE NOVICE

Izkajajo 10. in 25. vsakega meseca, če je
:: tisti dan praznik pa en dan preje. ::

Cena jim je s poštino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko 3 K.

Dopise sprejema urednik, naročnino in
:: oznanila pa tiskarna J. Krajec nasl. ::

Liberalna doslednost!

Sedanja doba se kaj rada imenuje moderna doba. Ljudje s ponosom povdarjajo, češ, da so moderni ljudje. Moderni hočejo ljudje biti; pa ne zato, ker so popolnoma prežiti z najidejnejšo omiko, ampak zato, ker se ravna po modi.

Dandanes naš svet ne bo oblekel obleke, katera je za naš kraj najboljša, najpripravnejša in najtrpežnejša, ampak se bo raje pačil s spakledranim pariškim „hozenrokom“, samo da lahko pohaja po ulici po predpisih veljavne mode.

Ne prava kultura, ne znanstveno podprto prepričanje, ampak spakledrana moda je tudi pri nas oni spiritus agens, ona gonilna sila, ki žene naš moderen svet tudi v duševni „hozenrok“.

Naša liberalna stranka je pravzaprav tudi le otrok tuje mode. Ko so začeli pri drugih narodih proslavljati največje brezverce in svobodomislice, osobito pri Čehih in Nemcih, kot hiperkulturne ljudi, ko so videli, da pri drugih narodih pridobi marsikateri lavorov venec le z lažmi in obrekovanjem katoliške cerkve, zgrabili so tudi naši liberalci za to modo, hoteli povzdigniti slovenski narod do najvišje evropske slave.

Naši liberalci so postali prave opice. Če so Čehi proslavljali svojega Husa, slovenski liberalci so mu že postavljali spomenike, ko so Nemci častili Martina Lutra, so slovenski liberalci Trubarju postavljali že spomenike in posvečali slovenske ulice, ko so se začeli Čehi jedva zanimati za Ruse, slovenski liberalci so že promenirali po Petrogradu, in ko so začeli Čehi obračati svojo pozornost na Srbijo, so slovenski liberalci že plesali s srbskim dvorom.

Torej moda in samo moda je spiritus agens, ki je rodil naš gnili liberalizem, le moda je pa tudi tista sila, ki še drži liberalizem po koncu.

Ako se ozrete po naših mestih in trgih in sem in tja po deželi, videli boste še veliko puhlih glav, ki se zovejo liberalce. O kakem liberalnem prepričanju pri teh ljudeh večinoma ni govora, ker liberalnega prepričanja sploh ni in ga še največji liberalci učenjaki niso „skunštvali“; liberalizem je namreč že v svojih temeljih tako zmešan, kakor moda, ki ga je rodila.

Prepričanje torej ne more biti pri teh ljudeh, ki bi upravičeval njihovo naziranje, na eden argument pa se liberalci opirajo pri svojem naziranju, t. j. moda. „Začetek in konec liberalnega naziranja je moda.“

Ali mislite, da naši liberalci zato čez „farje“ udrihajo, ker čutijo neko notranjo potrebo. Kaj še! Tako je sedaj moderno in ker je moderno in hočejo biti sami tudi moderni, morajo tudi sami čez „farje“ zabavljati.

Napredni hočejo biti liberalci; to pa ne zato, ker so oni jedini ljudje napredka, ampak zato, ker se ljudje podobne vrste tudi pri

Nemcih in Čehih, da celo pri nemškutarjih imenujejo napredni. In ko bi se po drugod imenovali liberalci magari nazadnjaki, naši liberalci bi drveli za njimi in se z največjim ponosom odeli z nazadnjaškim modernim naslovom.

Liberalizem je plod zmedenih pojmov; zato pa imamo ravno pri ljudeh liberalnega takozvanega naziranja toliko nedoslednosti.

Pri nas imamo liberalce, ki hodijo v cerkev, sprejemajo sv. zakramente, učijo svoje otroke moliti, a poleg tega so pa člani liberalnih društev, so naročeni na „Slov. Narod“, volijo liberalne zastopnike itd.

Ali se to ne pravi dvema gospodoma služiti? Zjutraj grem k maši, poslušam tam pridigo katol. duhovna kot svojega dušnega pastirja, popoldan pa se udeležim zborovanja liberalnega društva, pri kojem se na najnesramnejši način udriha po katoliški cerkvi in njenih duhovnikih.

Zjutraj prekriza žena takega liberalca svojega otroka in moli z njim očenaš, nato ga pošlje v roke učitelja, ki se iz Boga dela norca, v roke učitelja, ki psuje katoliške duhovnike kot sleparje, farizeje itd.

V nedeljo pošilja liberalen oče in mati otroka v cerkev k maši in pridigi, doma pa mu da v roke liberalne časopise kakor: „Slov. Narod“, „Slov. Dom“, „Dan“ itd., ki proklinjajo papeža in duhovne, ki govore o stvarih, katerih naš katoliški list zapisati ne more, ter zastrupljajo nedolžno otroško srce.

Pri nas imamo liberalce, ki pošiljajo svoje otroke v gimnazijo in na visoke šole, ter jih skozi cel čas njihovega študija spremljajo z največjo skrbjo in željo, da se njihov sinček ne bi pokvaril in zalumpal. Ravno isti oče in mati in njeno sorodstvo pa podpira liberalno dijaško gласilo, ki hoče dijaštvo iztrgati iz naročja katoliške cerkve, ravno isti oče in mati pa branita svojemu sinu iti v bogoslovje ali katoliško dijaško društvo, in raje vidi, da se vpiše v liberalno društvo, ki navaja svoje člane največkrat le pred oltar Venere in Baka.

Pri nas imamo liberalce, ki ljubi svojo ženo in otroke; nobena sila ga ne bi ločila od svoje žene in otrok. Če bi mu kdo pridigal ločitev zakona, bi mu pokazal vrata; v isti sapi pa voli liberalne poslanke, ki glasujejo in propagirajo ločitev zakona.

Pri nas se liberalna pamet zgraže, ako Slovenska ljudska stranka pomore ljudem, katere je slučajno pahnila nemila usoda brez njihove krivde v nesrečo, noče pa videti, da njihova stranka pobira v svoje službe tudi ljudi, katere je naša stranka kot izrodek človeške družbe izločila iz svoje sredine.

Liberalna stranka je pogosto sprejemala in še sprejema v službo ljudi, katere je katoliška cerkev vsled njihove propalosti vrgla izpod strehe; ako pa naša stranka podpira ljudi, ki so skoz in skoz pošteni, se ji očita, da vzgaja najslabše koristarje. In to očitajo ljudje, kateri nas hočejo ob vsaki priliki učiti krščanske ljubezni. Seveda, ako bi pa mi

ljudi, katere je doletela huda nesreča, pustili na cedilu, bi pa zopet upili „glejte jih, taki so, tako izpolnjujejo zapovedi krščanske ljubezni.“

Podobnih slučajev bi lahko navedli na tisoče. Vsak razsoden človek pa lahko že iz teh par slučajev sklepa, koliko liberalno prepričanje pomeni. Mi lahko z mirno vestjo rečemo, da večina liberalne stranke sploh prepričanje nima; njihovo prepričanje je podvrženo bolj minljivi modi, kot usoda pariškega „hozenroka“.

Pred volitvami.

Deželni zbor kranjski je razpuščen, razpisane so nove volitve. S ponosom zro poslanci S. L. S. na svoje ogromno delo, ki so ga dovršili v zadnji zakonodajni dobi; naše ljudstvo bo vedelo hvaležnost svojim voditeljem, ki so s svojim blagodejnim delovanjem osrečili celo deželo. Kar so dosegli za svoje volilce ti možje, tega zastoj iščeš v katerikoli kronovini širom Avstrije. Bilo je to orjaško delo, kakršno zmoro le nesebična požrtvovalnost iz naroda zrastlih mož. Nebrojni so najraznovrstnejši sklepi in zakonski načrti v prid ljudstva. Da se je upostavljal v deželi mir, je bilo pred vsem treba preosnove občinskega reda in obč. volilnega reda, ki odgovarja vsem zahtevam sedanjega časa. Iz zaklada za deželne kulture in cestne namene so se izvršila in se še izvršujejo nešteta melioračna in cestna dela. Cestni zakon je pripomogel, da se Kranjska ponaša z najlepšimi cestami. Ni nam treba še posebe povdarjati, kaj so storili v tem oziru zlasti dolenski poslanci za svoje kmečke okraje. Da kmet popolnoma zagospoduje na svoji rodni grudi, sta bila potrebna vodoprapni in lovski zakon. Domače zadržništvo, ki je bilo omajano vsled brezvestnih liberalnih polomov, je S. L. S. tako povzdignila, da ljudstvu ne bo treba več skrivati težko prisluženih grošev doma po skrinjah, ampak da jih bo brez skrbi lahko nalagalo v domačih denarnih zavodih. Posebno zahvalo pa je dolžno ljudstvo svojim poslancem, da so spravili ljudsko šolstvo na tako visoko stopnjo. Kakor glive po dežju, so vzrastle po celi deželi šole, v katerih se nastavljajo učitelji, prijatelji ljudstva. Da bo služila šola res samo izobraževalnemu namenu, zato je bil potreben šolsko nadzorstveni zakon. Učitelj se bo moral zavdati svoje dolžnosti, da nam vzgaja naše otroke pravno-versko, ne pa, da živi v večnem prepiru s svojim župnikom in občani. Mnogo se je tudi storilo na polju kmetijskega šolstva. Za celo Kranjsko in še posebno za Dolenjce zelo važna kmetijska šola na Grmu se je potrebam primerno preuredila. Da je so po celi deželi prirejali gospodinjiski tečaji, ki so za povzdigo gospodinjstva neprecenljive vrednosti. Kolikokrat pa so vam, kmetje in vinogradniki, poleg tega na pomoč priskočili poslanci Vašega okraja, kadar ste bili prizadeti po toči in drugih nesrečah!

Zato pa se Vam, volilci, pri prihodnjih volitvah ne bo težko odločiti. Že zadnjič ste se otresli liberalne pijavke, ki je desetletja pila kri slovenskega naroda. Ostanki onemoglega liberalizma se še v raztresenih tolpah potikajo po nekaterih mestih. Nekdaj rjoveči poglavar liberalne „stranke“ je izgubil boben in se je spustil v dir; vsa armada je na begu. Pošteno slovensko ljudstvo, sedaj je prišel čas, da popolnoma obračunaš z gnilim liberalizmom, katerega poraz je neizogiben. Može, z edino pravim orožjem, z glasovnicami v rokah, potisnite bežeče slamnate vojaške liberalne vojske za plot zakonitih liberalnih časopisov, kjer lahko še dalje opravljajo svoj nečedni posel.

Vedno lepše!

Liberalen študent se zvija. V „Slov. Narodu“ se sklicujejo nekateri liberalni visokošolci, češ, da je bilo že a priori na lepakih naznanjeno, da gre čisti dobiček njihove novomeške veselice za slov. podporni društva, da torej o kaki vsepodporniški dijaški akciji ni bilo ne sluha ne duha.

Seveda pa ta izgovor ne drži. Kajti najmanj en teden predno so „Dol. novice“ prinesle prvi članek o vsepodporniški akciji, so bili lepaki, kakor tudi druge tozadevne objave z vsepodporniškim namenom že publicirane. Če tudi ni bila na lepaku ravno beseda vsepodporniška dijaška akcija, na stvari nič ne spremeni.

V poročilu o veselici so vendar sami priznali, da so sprva nameravali prirediti veselico pod okriljem vsepodporniške dijaške akcije. Še-le napad v „Dol. novicah“, jim je baje odprl oči.

To se je zgodilo 25. septembra, 27. septembra so pa že priredili veselico, za katero so vabili isti lepaki, za katero so veljale iste okoliščine, osobito oklici po časopisju, kakor za prvotno nameravano veselico. In ko so že denar imeli, so pa slovesno proglasili vsepodporniško akcijo za ponesrečeno.

Sicer bi se s horizontom liberalnega dijaštva ne spuščali v ogenj, da nimamo namena razkriti našemu katoliškemu dijaštvu s kakšnimi elementi pri tej akciji sodeluje.

Nekterim novomeškim visokošolcem bi pa lahko, ne da bi morali postati nesramni, prav vljudno poklicali v spomin zgodnjo: Kako se zapije podpora namenjena visokošolskim podpornim društvom.

Elita visokošolskega dijaštva pa je zopet pokazala, da je plemenita mladina kranjska; tudi njihovi argumenti se končujejo v stranišču. Kaj ne res, „Ende gut, alles gut?“

Gospodarstvo.

Katero prašičje pleme je najboljše za nas?

Pri nas gredo najbolj v kupčijo „persutniki“, opitani mladi prašiči. Prašiči, ki tehtajo

LISTEK.

Politično življenje Slovencev v srednjem in novem veku do Vodnika.

(Abs. iur. Hodžar.)

Srednji vek.

(Dalje.)

Od leta 976. dalje so z malimi presledki skoro tri stoletja vse dežele, po katerih stanojejo Slovenci še danes, samo ena upravna celota in združene s slovensko materjo, s Koroško ali Korotanom. (Zahtevanje enake uprave celote je tvorilo velik del slovenske politike v devetnajstem stoletju.) Nobena nemška vladarska rodbina se v začetku ni mogla utrditi v deželi, posamezni vojvode so bili le državni upravitelji in so se vedno menjavali.

Slovenski živelj je bil tedaj še vedno odločen. Korotanski vojvoda je imel v nemškem državnem zboru do l. 1648. svoj glas in imel je pravico, odgovarjati v državnem zboru slovenski ter se zagovarjati v deželnem slovenskem jeziku, ako je bil tožen.

Seveda so nemški vladarji porabili vsako priliko, da so privabili v deželo nemških naselnicov. Da pa tedanje razmere popolnoma

razumemo, ne smemo si predstavljati današnjih zagrizenih časov. Takrat pojm narodnosti še ni bil tako razvit; nemški vojvoda se je moral slovensčini šele priučiti, in naravno je bilo, da se je bolj zanašal na ljudi, ki jih je pripeljal sabo, kakor na domačine. Kakor ruševca nit se vleče ta tihi pritajeni kulturni boj med obema narodnostima v zgodovini našega naroda, dokler ni dosegel svojega vrhunca povodom nemške nestrpljivosti konec osemnajstega in v devetnajstem stoletju.

Kako veljavo je imel tedaj še slovenski jezik v deželi, nam kaže Bernardov sprejem pesnika in viteza Ulrika Lichtensteinskega. Vojvoda Bernard ga je z obilim viteškim spremstvom pozdravil v slovenskem jeziku: „Boge vaz primi, gralva Venus!“ Slovenska narodna noša Ulrika in slovenski pozdrav sta nam jasen dokaz, da je bila tedaj pretežna večina prebivalstva tudi na današnjem Koroškem še slovenska in da je vojvoda Bernard s slovenskim pozdravom odločno označil značaj dežele, dasiravno se je tedaj že zelo širila po mestih, trgih in gradovih nemščina.

Ko se je Otokar II., kralj češki, l. 1269. polastil naših dežel, jim je posijalo še enkrat upanje, da se z njim otresejo nemškega gospostva. V boju z Rudolfom je izgubil Otokar svoje dežele in našel prerano smrt. (Z njegovim porazom je bila tudi za vedno pokopana „Slo-

vanska Avstrija“). Nemalo so k temu pripomogli naši pradedje, pri katerih je našel Otokar premo simpatiji.

Poglejmo še, kako stoji v tem času z upravno celoto naših dežel pod korotanskimi vojvodi, predno sledimo slavnemu habsburškemu žezlu in njegovi vladni na slovenskem ozemlju. Korotanska vojvodina je obsegala spočetka malone vse slovenske dežele. Polagoma pa je razpadla v tri vojvodine, v Štajersko, Koroško in Kranjsko, dasi se Kranjsko kot vojvodina omenja šele v habsburški dobi. Tako je ostalo do današnjega dne, le da so razni vladarji začasno združili takozvane „Notranje avstrijske dežele“ v eno upravno skupino, za katero se je naš narod v minulem stoletju zaman tako vneto poganjal.

Važno je tudi v narodnem oziru ustoličenje koroških vojvod na Gosposvetskem polju. O tej starodavni slovenski navadi nam pripovedujejo stari kronisti, zlasti natanko nam opisujejo ustoličenje Majnarda Tirolskega. Podrobnosti spadajo v zgodovino; tu nam je upoštevati le narodni in politični pomen tega tako važnega momenta v javnem življenju naših prednikov.

Vmešanje in slavnostni obredi so imeli popolnoma demokratiški značaj, iz rok preprostega kmeta so sprejemali mogočni vojvode našo zemljo. Imenovali so kmeta, ki je

podedoval omenjeno pravico od svojega očeta..., pokneženega kmeta. Ta knežja kmečka rodovina je uživala še mnoge druge pravice (prostost davkov in javnih bremen; pravico, uvažati po tri soče laškega vina prosto carine...), katere ji je sproti potrdil vsak nastopni vladar. Zadnji potomec je umrl l. 1823. v Celovcu; pri mestnih vratih so prevzeli truplo kmetje okoličani, ga prenesli na pokopališče in s tem pokazali, da se zavedajo, da pokopujejo zadnji spomin na nekdanjo slovensko preteklost. (Njegovo kmetijo ima sedaj upokojeni stotnik 17. pešpolka Ludomir vitez Zadurowicz, rodom Rusin. Ime posestva je ostalo ter se imenuje splošno „Herzogshof“.) Zadnji je bil slovensko ustoličen vojvoda Ernst Železni 18. marca l. 1414.

Kdaj in kako se je izcimila šega ustoličenja, o tem ni lahko povedati kaj gotovega. Ker se je vršila v slovenskem jeziku, kar trdijo vsi tedanji kronisti, ni dvomiti, da je slovenskega oziroma slovanskega izvora. Zaradi demokratiškega in krščanskega značaja je verjetno, da je dobila ta šega po smrti kneza Hotemira, krščanski značaj. Takrat se je dvignila poganska stranka proti novi veri in njenim oznanjevalcem, ki so bili prišli iz Bavorske. Ker je bilo kmečko ljudstvo bolj ali manj udano novi veri, so se zavzeli Franki in Bavarci iz sebičnih ozirov za nje, da so strli premoč poganskega plemstva. Ker se je

v starosti $\frac{3}{4}$ in 1 leta po 100 do 120 kg, so najbolj cenjeno tržno blago. Teh se največ proda, ker se po velikih mestih rabi največ frišne svinjine za pečenke. Nemci imenujejo take prašiče „karbonadni“ prašiči, ker so cenjeni za karbonate t. j. za kotelete ali za karmenate, kakor jih pri nas imenujemo. Reja persutnikov je pa tudi iz gospodarskih ozirov bolj umestna. Čim prej se namreč prašič zredi in opita, tem manjše stroške imamo s tako rejo. Tako pitanje je ceneje, ker se mladi prašič hitreje pita kakor starejši. Na rejo persutnikov je treba delati zaraditega povsod, kjer se pečemo s pitanjem prašičev, na to je gledati pa tudi po tistih krajih, kjer se praseta izreajo, v krajih toraj, iz katerih dobivamo potrebni material za pitanje. Tukaj je treba položiti temelj za rejo tistega prašičjega plemena, ki daje najboljše persutnike. Tukaj naj se izreajo praseta, ki dajejo v starosti $\frac{3}{4}$ do 1 leta persutnike težke po 100 do 120 kg.

Katero prašičje plemo se pa za take persutnike najbolj priporoča? — O tem je najprej sledeče povedati. V obče razločujemo danes tri vrste prašičjih plemen, to so naravna ali prvotna plemena, žlahtna plemena in mešana ali požlahtnjena plemena. Naravna plemena, h katerim spada tudi naše domače „prekasto“ plemo, so trdni prašiči, ki so pa za zgodnje pitanje manj sposobni, ker se bolj počasi razvijajo. Tudi nimajo za pitanje najugodnejših telesnih oblik. Prav dobri pa so za poznejše opitanje, ko so stari $1\frac{1}{2}$ leto in več. Žlahtna plemena, kamor štejemo angleške jorkširce in v novejšem času tudi „nemško žlahtno“ plemo, so bolj mehke narave in za čisto rejo po naših krajih manj sposobna; imajo pa to prednost, da se hitreje razvijajo in prej opitajo. Požlahtnjena plemena, ki so nastala s cepljenjem naravnih plemen z žlahtnimi prašiči in katere imenujemo po naših krajih tudi „cepljence“, so pa srednjih lastnosti in za naše razmere najbolj pripravna, ker so po eni strani bolj utrjena, po drugi pa sposobna za zgodnje pitanje. Tako plemena se najbolj priporočajo za naše kraje. Pri požlahtnitvenih prašičih je pa paziti, da se ne izpodrine preveč demače krvi, da gre tedaj vse požlahtnjevanje le do gotove meje. Ohranitev zadostne domače krvi v cepljencih je najvažnejša naloga pri taki reji. To pa ni tako lahko, kakor bi kdo mislil! To umerjenje ene in druge krvi in vkoreninjenje vcepljenih lastnosti do tiste stopinje, da se z vso sigurnostjo prenašajo na zarod, to je sad mnogoletnega smoternega dela, sad skrbnega opazovanja in zadostnega strokovnega znanja. Pri nas še nismo tega dosegli, da bi se vcepljene lastnosti pri požlahtnitvenih prašičih tako vkoreninile, da bi se z vso gotovostjo prenašale na zarod. Pri nas se zadovoljujemo, če dobimo s pomočjo žlahtnih plemen prašiče, ki imajo dolga ušesa, lepše životne oblike in belo barvo. Posebno dolga ušesa se smatrajo za viden znak zadostnega požlahtnjevanja. Kako različni so pa sicer vspehi cepljenja in koliko dela nas v tem oziru še čaka, to je najbolj pokazala zadnja šentjernejska razstava.

Nemci so v tem pogledu daleč pred nami. Tam so že izgojili požlahtnjena plemena s stanovitnimi lastnostmi, ki so povsem utrjene in se z vso sigurnostjo prenašajo na zarod. Tako požlahtnjena nemška plemena so n. pr. Höschovo plemo, westfalsko plemo in majsensko plemo. S temi prašiči se da tudi pri nas ugodno vplivati na to, da se reja cepljencev bolj zenači in ustanovi. Dosedanje izkušnje so se dobro obnesle. Na vsak način bo našim potrebam tudi za naprej najbolj ustrezalo tisto prašičje plemo, ki je cepljeno ali požlahtnjeno z angleško krvjo in je le želeto, da se tudi pri nas s smoterno rejo naši prašiči

čimprej zenačijo in v svojih pridobljenih lastnostih tako utrdijo, da jih bodo prenašali na svoj zarod.

Svarilo zaradi umetnih gnojil!

V zadnjem času se je v novomeški okolici prodalo več vagonov umetnega gnojja pod imenom superfosfata.

Ker se je ta kupčija zvršila brez vednosti poklicanih veščakov in društev in ker zaraditega ni znano, kako močno je to gnojilo in kaj vsebuje v sebi, prosim podpisana kmetijska podružnica, da se ji pošlje iz posameznih krajev to gnojilo v preiskavo, da se zamore prepričati o vrednosti gnojila sploh in posebej o denarni vrednosti njegovi.

Dotična poskušnja naj se vzame iz vreče v pričo dveh mož in naj se pošlje podružnici. Za poskušnjo je vzeti 1 kg gnojila. Obračamo se tozadevno posebno na gg. župnike in župane, da nam poskrbe te poskušnje za preiskavo.

Kmetijska podružnica v Novem mestu.

Česa nam manjka?

Zavednosti in krepke gospodarske organizacije! Drugače se ne bi dogajali taki slučaji kakor je sledeči, ki nam dosti živo kaže, da ima pri naših malih gospodarjih tuj agent v družbi nepoklicanega domačina več veljave, kakor je imajo naše kmetijske organizacije in več kakor domači prijatelji kmeta, ki zanj radi in požrtvovalno delujejo.

Nek agent je prodal v zadnjem času po Dolenjskem baje 40 vagonov umetnega gnojja v okrogli vrednosti 46.000 K in je zaslužil na ta način, kakor se govori, 4000 K ali pri vsakem vagonu 100 K. Ta kupčija se je po naših vaseh gladko in lahko izvršila. Zadoščalo je, da se je tuj agent podal v eno in drugo kmetisko hišo, da je prodal po več sto kil umetnega gnojila. Baje je pridobil naše gospodarje najlažje s tem, da jim je dal dolgotrajen rok za plačevanje. Kakor se sliši, bo čakala dotična tvornica na plačilo do 1. julija prihodnjega leta, pri nekaterih celo do 1. decembra prihodnjega leta. Ljudje so baje pri teh pogojih kupovali gnojila, da je bilo veselje. Celo naše Podgorje se je na ta način preskrbelo s superfosfatom in ravno tako velik del naše Belokrajine.

Kako bo to gnojilo učinkovalo, koliko ima gnojilo dejanske vrednosti in sebi, zato se ni dosti prašalo. Kdor pozna naše razmere, si bo to tudi tolmačil. Glavna stvar je bila, da se je prodajalo in kupovalo. Ta vtis mora vsak dobiti, kajti dotični agent se je ogibal strokovnjakov in zastopnikov kmetijskih organizacij. Za hrbtno poklicanih faktorjev je delal kupčije po naših vaseh od enega kmeta do drugega. Ko je bilo te kupčije že konec in ko so gnojila že došla, še le potem se je raznesla govorica o tej obsežni kupčiji z umetnimi gnojili po naši dolenjski strani.

Mi želimo našemu kmetu, da bi ne bil v nobenem oziru prikrajšan s to svojo kupčijo, ker vemo, kako težka je za denar. Odločno pa moramo grajati njegovo zaupljivost nasproti tujim agentom in besedam tistih malopoklicanih domačinov, ki so iskali tudi le svojo korist pri tej stvari.

Žal pa, da se že sedaj sliši, da so ljudje kupovali vreče po 5 K 85 h v dobri veri, da držijo po 100 kg in da so sedaj razočarani, ker drže vreče samo 50 kg. Seveda, za 5 K 85 h ni mogoče prodajati 100 kg kostnega superfosfata, ceneje kakor za dvojno ceno bi se ga bilo pa tudi doma dobilo in sicer v povsem zanesljivi kakovosti in dobroti.

Želimo našim gospodarjem da ne pride do nobenega drugega razočaranja pri tej kupčiji!

To pa moremo danes pribiti, da so take kupčije mogoče edino le po krajih, kjer je ljudstvo nezavedno in premalo organizirano, edino le po takih krajih kakor so naši. To bodi obenem pa tudi opomin, da je treba med našim ljudstvom še mnogo dela, še mnogo pouka in da mu je treba potrebno zavednost izgojiti s krepko gospodarsko organizacijo. Tako, kakor po drugih krajih!

Gospodarske drobtine.

— Kmetijsko-poučne tečaje, ki so se tako udomačili med našim ljudstvom, bo priredil deželni odbor tudi letošnjo zimo. Tozadevni tečaji bodo trajali po en dan, dva do tri ali več dni, kakor bo to primerno krajevnim potrebam in razmeram. Predavalo se bo v prvi vrsti o kmetijskih stvarih kakor o živinoreji, prašičereji, mlekarstvu, namakanju, osuševanju in gnojenju travnikov, o sadjarstvu, vinarstvu in kletarstvu o prvi pomoči in higijeni pri živini. Ravnotako se bo upoštevalo želje po predavanjih o ljudski higijeni, o hranilnicah in posojilnicah ter o ostalem združništvu, o občinskih posredovalnih uradih, zemljiški knjigi, testamentu, o upravi in ustavi itd. Prošnje za prireditve takega tečaja je vlagati pri deželnem odboru najkasneje do 1. novembra t. l. V prošnji naj bo navedeno, kateri predmeti, po možnosti tudi, kateri dnevi bi bili pripravi krajevnim potrebam. Navesti je tudi prostore, v katerih se bo tečaj vršil, za kar so najpripravnejše društvene dvorane, če teh ni, šolske sobe, načelno pa se tak tečaj v gostilni ne vrši. Ne deluje in praznike po možnosti tudi navesti, kdaj se v dotičnem kraju vrši ta čas služba božja. Po možnosti se bo deželni odbor oziral na to, da se vršita po dva tečaja istočasno v sosednjih občinah odnosno farah, da se predavatelji izmenjavajo. Prošnje je vlagati pravočasno, ker se vsled velikega zanimanja za take tečaje na zakasnele ne bo več mogoče ozirati.

— Špekulativno pitanje čebel. Vsled letošnjega deževnega vremena so pri nas na Dolenjskem čebele v obče malo za zimo nabrale. Zato so mnogi čebelarji v zadregi, kako bodo njih čebele prezimile, ker so pustili prelahke panje čez zimo. V zadnjih dveh številkah „Dol. Novic“ smo naše čebelarje opozarjali na to nedostatnost in smo jim priporočali, sedaj v jeseni čebelam s krmljenjem s sladkorno tekočino pomagati. Kdor ni tega storil, ga opozarjamo s temi vrsticami, da je sedaj za letos sicer že prepozno tako krmljenje, pač pa naj ne pozabijo ozir. opustijo, da bodo v zgodnji spomladi, začetkom meseca marca, jim na ta način pomagali, da jih ohranijo pri življenju. Upamo tudi, da bomo dobili spomladi v ta namen zopet neobdačen sladkor, ki je od navadnega za polovico cenejši in je ravno tako dober ter že sedaj opozarjamo naše čebelarje na to, da naj se po zimi zglašajo pri novomeški čebelarški podružnici (kmetijski šoli na Grmu) in ga naročajo, da zamore ista v pravi množini naročiti. Prepričani smo, da ne bodo naši čebelarji tako trosrčni, da bi pustili naše čebele od lakote umreti, ampak, da jim bodo pomagali, ker jim je letos narava premalo dala. V to jim najboljše služi špekulativno (polagoma) krmljenje s sladkorno tekočino.

— Tečaj za razstreljevanje zemlje, ki ga je priredila c. kr. kmetijska družba in ki ga je vodil sadjarski učitelj M. Humeč, je privabil mnogo naših gospodarjev dne 18. okt. na Grm. Zbralo se je skupaj do 80 oseb. Najprej je bil pouk v šoli, potem se je pa praktično razkazovalo streljanje z dinamonom I. S tem razstreljivom so se delale jame za sadno drevje, potem se je kazalo streljanje za rigolanje v drevesnici in nazadnje rahljanje spodnjih plasti v starejšem sadovnjaku. Popoldne

so šli udeležniki v Smoletov gozd pri parni opekarni, kjer so na posekanem delu gozda razstreljevali drevesne šture. Demonstracije so bile zanimive in poučne in je brez dvoma, da se bo to razstreljivo vpejalo tudi pri nas v en ali drugi namen. Najbolj bi nam ustregel, če bi se dal uporabljati za izstreljevanje kamenja po naših zemljiščih, ker smo na tem posebno bogati.

— Shod živinorejcev na Grmu. Živinorejska združba za novomeško okolico priredi v nedeljo 16. novembra ob 2. uri popoldne shod živinorejcev na Grmu. Na dnevnem redu tega shoda je razprava o jalovosti krav in o zdravljenju te bolezni in razprava o povzdigi kravjereje in mlekarstva v novomeški okolici. Opozarjamo naše živinorejce že danes na važnost teh vprašanj z vabilom, da se shoda množestveno udeležijo.

— Rigolanje vinogradov z razstreljevanjem zemlje s pomočjo dinamona I. se bo kazalo v ponedeljek dne 10. novembra v šolskem vinogradu v Cerovcih. To razstreljevanje vinograda v svrhu rigolanja bo kazalo imenovanega dne avstrijsko državno vinarstvo nadzorstvo iz Dunaja, ki priredi tudi po drugih vinskih deželah te poskušnje. Kdor se zanima za rigolanje vinogradov s pomočjo streljanja, je vabjen, da se udeleži teh poskusov, ki se vrše imenovanega dne od 9. naprej v Cerovcih.

— Oddaja umetnih gnojil. Kdor želi dobiti Tomasovo žlindro in kalijeva gnojila od podružnice novomeške, naj se čimprej zglašijo. Podružnica naročuje le proti naročilu in zaaranju naročitve in šele potem, ko je gnojila naročena za cel vagon. Tudi je gnojila pri sprejemu plačati. Poznejša plačila in plačila na daljše roke so zmeraj dražja, ker je treba v tem slučaju tudi obresti plačevati. To naj si zapomnijo vsi tisti, ki mislijo, da se čaka v kupčiji zastoj na poznejša plačila. Kdor plača pozneje, plača zmeraj dražje!

— Novomeška kmetijska podružnica je imela dne 20. t. m. odborovo sejo, v kateri so se razmotrivala prav važna vprašanja. Predvsem se je sestavil novi izvoljeni odbor. Tajnikom se izvoli strokovni učitelj Zdolšek, blagajnikom pa pisarniški adjunkt Lapajne. Nadalje se je sklenilo predložiti vladi prošnjo, da bi se našim vinogradnikom do spomladi razdelilo nekoliko umetnih gnojil, ker se je bati, da opešajo vinogradi, ki so trpeli že dvakrat po pozebi. Načelnik podružnice ravatelj Rohrman, se je pritoževal, da so kmetovalci iz okolice naročali izjemno velike množine umetnih gnojil pri agentih in tako izrekli nekako nezaupnico podružnici, ki se že leta in leta trudi, preskrbovati umetna gnojila našim kmetovalcem, brez da bi imela od tega kak dobiček, kot ga zahteva gotovo za se prekupčevalec. Podružnica je tak vzorec gnojil poslala v preiskavo, da se dožene, kake kakovosti so gnojila, ki so prišla na ta način med ljudi. Z ozirom na to pa, da so ljudje raje dražje po agentih kupili, ker ti za plačilo počakajo, se sklene stopiti v zvezo s Kandijsko posojilnico, da bi omogočila ta kreditno prodajo gnojil. Ta zadeva se ima obravnati tudi na živinorejskem shodu. Naprosi se pa naj tudi deželni odbor, da bi priredil skladišče za umetna gnojila na Grmu, in tako omogočil drobno razprodajo kmetijskih potrebščin. V vsakoletnim razkazovanjem raznih strojev in orodja naj bi se tudi razširilo posredovanje za nakup kmetijskih strojev. Zelo natančno se je obravnavalo tudi vprašanje o pridelovanju sladkorne pese in se je slednjič sklenilo na predlog nadzornika Skalickyja, da uvideva podružnica koristi te akcije, in da priporoča gospodarjem, da se poprimajo pridelovanja pese tam, kjer so za to razmere ugodne. Na predlog načelnika se tudi sklene, da se naprosi deželni odbor, da se ustanovi na Grmu primerno

udeležilo upora proti novi veri večinoma plemstvo, si je prisvojilo preprosto ljudstvo gotovost, da ne bode več novi knez zatiral krščanstva. Tako si je priborilo ravno preprosto ljudstvo pravico, da sme mož kmečkega stanu ustoličiti novega kneza.

Ker so se na podoben način vmeščevali tudi pri drugih Slovanih knezi, je to dokaz, da so se že v sivi starodavnosti v slovanski pradomovini vmeščali po tem obredu plemenski poglavarji ali župani. Običaj se je lahko nekoliko izpremenil v dobi krščanskih vojvod, toda ni dvoma, da so se vmeščali že poprej poganski slovanski vojvode po tem obredu, ki je staroslovanskega izvora. Seveda mu odrekajo nekateri nemški zgodovinarji starost in tajijo celo prvotni slovanski običaj tega obreda.

Za Habsburžanov je izgubil slovanski jezik svoje stare pravice v deželi in svoje pravice pri ustoličenju novih knezov v slovanskem jeziku, dasi so je prvi Habsburžani še spoštovali. Pravično in primerno naravnemu in zgodovinskemu pravu bi bilo, da se spoštuje sedaj, v dobi narodne prosvete, jezik, ki so ga spoštovali prvi Habsburžani, ko so dobili v last Koroško od slovenskega kmeta. V zgodovinskem razvoju dežele so zajamčene pravice slovenskemu jeziku, v deželi, kjer so uživali potomci vojvode-kmeta ali kneza-kmeta

iz rodovine Edlingerjev svoje pravice do leta 1823., ko je izumrla rodbina, ki je ustoličala v slovenskem jeziku koroške — vojvode, — ni pa izumrl narod slovanski v Korotanu, čigar dostojanstvenik je bil tedaj knez-kmet. Nekdaj slavni Korotan, sedaj tužna Koroška!

Slovečki nemški pesnik in pisatelj Herder piše o Slovanih („Ideen“ 16. knjiga, 4. pogl.): „Slovani niso bili nikdar taki razbojniki, kakor Nemci, temveč so ljubili mir, obdelovali zemljo ter redili veliko živine. Zaradi njihovega miroljubja so jih podvrgli tuji narodi, toda nobeno ljudstvo se ni tako pregrešilo nad njimi, kakor Nemci. Nesreča je pač hotela, da je moral imeti ta mirni narod za sosede Nemce in Tare.“ — Dostaviti pač ni potreba ničesar!

Za Habsburžanov so z njihovim dovoljenjem imele oblast nad kmeti gosposke, t. j. samostani, škofje, grofje, vitezi in tudi mesta. Gosposki je moral kmet priseci pokorščino s „telesom in imetjem“ v vseh stvareh. Gosposka je postavljala kmetom sodnike. V gradovih so bile pisarne, kamor je moral priti seljan, če je hotel podedovati očetovo posestvo, predati ali kupiti kaj zemljišča; v graščinah je plačeval pristojbine ali kupna in ženitvena pisma in za „poklon“, v gradovih so bile temnice, kamor so zapirali nepokorne kmete in hudodelce in jih kaznovali z vklepanjem v verige, s palico in postom.

V vsaki vasi je bil župan, ki je sporočal ljudem povelja gosposke in pobiral nekatere davke. Ako je imel srce za ljudstvo, je branil pravice sosedov, njih imetje, svobodo in življenje nasproti gosposki in njenim oskrbnikom. V gotovih časih je sklical sosede na zborovanje, na katero je prišel tudi sodnik ali pa njegov namestnik; prečital je kmetom, ki so prišli v burnih časih oboroženi, njih dolžnosti in pravice, red na cesti, v vasi, v gozdu... Župan je slušal tožbe ter razsodil manjše prestopke in prepire. Pomagalo mu je 12 veljavnih mož soditi po stari navadi: bili so njegovi zapriseženi možje ali porotniki. Nižje sodstvo nad kmečkim ljudstvom so imele graščine.

Številno plemstvo, ki pa je bilo narodu večinoma tuje, je imelo dedna posestva ali alode in posojena posestva ali fevde. Bili so pod sodno oblastjo fevdnega gospoda, ki se je posvetoval z njimi na skupščinah. Poslednje je sklical deželni knez in podeljeval pri tej priliki plemstvu posebne svoboščine in pravice. Iz takih skupščin se je izcimil deželni zbor, v katerem so bili spočetka le plemeni-taši, pozneje pa tudi prelatje in zastopniki vladarjevih mest. Deželni stanovi, zbrani v deželnih zborih, so dovoljevali davke in deželno brambo, se udeleževali zakonodajstva in deželne uprave.

Od leta 1410. so zborovali koroški, kranjski in štajerski stanovi na skupnih deželnih zborih, ki so jih imenovali „velike deželne zборе“. Tu sklenjene zakone so imenovali libele ali deželna pisma.

Davkarstvo še ni bilo urejeno. Zlasti se je pobiral takozvani „turški davek“. — Začela se je namreč s petnajstim stoletjem za naš mali narod krvava doba, doba neprestanih turških navalov skozi dolgi tristo let. Braniti so se morali Slovenci sami, dasi je zahtevala nemška država poleg tega od njih še davek in vojake. Češče so dobili od zgoraj odgovor: „Predalec ste.“ Nemška država ni skrbela za napadane dežele, kajti trpelo je le slovensko ljudstvo po deželi, dočim so bili nemški priseljenci in njih potomci varni za mestnimi zidovi in v gradovih. Nemške dežele so lahko napredovale v vsakem oziru; gojile so mirno znanost in omiko, povzdignile obrt in kupčijo; njih mesta so se razvijala krasno, ravno v onem času, ko sta stala Slovenec in Hrvat z orožjem v roki na straži, varovala svojo ožjo domovino in s tem zapadne in severne dežele turških divjakov. Tako so ovirali Turki več stoletij duševni in gmotni napredek pri Jugoslovanih in zato ni čuda, da so nas nadkrilili naši nasprotniki v gmotnem razvoju.

(Konec sledi.)

opremljeno mlekarstvo, ki bi nakupovala mleko iz one okolice, ki radi oddaljenosti ne more več svežega mleka v Novomestu donášati. Slednjič se še stori sklep, da se naprosi kemijsko preskuševališče v Ljubljani, da bi prevzelo po mogoče nizki ceni kontrolo umetnih gnojil in močnih krmil, ki jih nabavlja kmetijska podružnica. Naprosi se pa naj tudi deželni odbor, da se izvežba eden kemikov, tega preskuševališča za vinarske in sadne zadeve, predvsem pa za gojitev samočistih droži.

— **Kmetijsko nadaljevalni tečaj na Grmu.** V ta tečaj, ki se prične v nedeljo 9. novembra ob 8. dopoldne, se še sprejemajo mladeniči iz novomeške okolice, ki so dostali pouk v ponavljalni šoli. Želeti je, da šteje ta tečaj mladeniče iz vsake vasi, kolikor jih imamo v bližini. Iz vsake teh vasi bi se morala tečaja udeležiti saj dva mladeniča, če ne več. Pouk traja vsako nedeljo od 8. do 10. dopoldne od 9. novembra naprej do konca marca.

— **Živinorejska zadruga za novomeško okolico** je pri zadnji seji sklenila, da se priredi v nedeljo 16. novembra v dvorani na Grmu shod živinorejcev, dalje da se naprosi deželni odbor za napravo zadrugne mlekarne na Grmu in dalje za to, da se za novomeško okolico razdeli drugi del vzrejevalnih podpor, namreč za živali, ki so dobile lansko leto prvi del vzrejevalne podpore. Slednjič se ima zadruga obrniti na vsa županstva v novomeški okolici zastran popolnitve bikoreje in reje mrjasev. Kdor želi dobiti zadrugnega bika v občini, naj se potem občine zgleda pri živinorejski zadrugi, ki ima nalogo preskrbljevati potrebne bika in nadzorovati njih rejo. Pri tej priliki je tajnik poročal o razmerah zadrugnih pašnikov po drugih krajih in o zadnji reviziji, katero je izvršila Zadrugna zveza pri zadrugi.

Politični pregled.

Kranjske deželnozborske volitve se bodo vršile po sledečem redu: splošna skupina 1. dec., kmečke občine 9. dec., trgi in mesta ter trgovska in obrtna zbornica 16. dec. in veleposestvo 22. dec.

Avstrijska balkanska politika. Zopet je čutila naša vlada potrebo energično stopiti Srbom na prste. In zakaj? Albanski ropari so napadli Srbsko ozemlje in ker niso Srbi pustili svojih bratov mirno poklati, ampak so vdarili po albanskih banditih, slišimo že zopet rožljati brez vsake potrebe. Avstrijski poslanik je v Belgradu zahteval, da morajo Srbi najkasneje do 25. t. m. izprazniti albansko ozemlje. Kaj bodo nato Srbi odgovorili še ne vemo. Srbija se seveda povsem pravilno izgovarja, naj velevlasti najprvo ukrote albanske bande, potem šele stavijo razna ultimata. Albanci so podobni otrokom, ki venomer nadlegujejo pametnejše ljudi, ko tem vendar kri zavre in jih pošteno premikastijo, tedaj pa pride oče in okrega pametne ljudi, zakaj so toliko nestrpni, da se ne puste od otrok nadlegovati.

Število rekrutov se zopet poviša za 313.000 mož. Skupna armada dobi od tega povišanja 16.500, vojna mornarica 1500, c. kr. deželna bramba 7300 in krajeva ogerska deželna bramba 6000 mož.

Državni zbor. Dne 21. t. m. se je vršila zopet prva seja jesenskega zasedanja državnega zbora. Med drugim sta zbornici predložena dva zelo važna nova predloga. Prvi predlog obravnava nov davek na automobile. Kdor se bo v bodoče hotel voziti v avtomobilu, bo moral za to ugodnost odrajavati primeren davek. — Drugi načrt pa je osobito važen za nas Dolenjce, ker obravnava izseljeniški zakon. Z ozirom na zadnja odkritja raznih izseljeniških družb je bil pač skrajni čas, da se je vlada zgenila in da hoče postavnim potom omejiti izseljeniško agitacijo. Tudi pri nas imajo izseljeniški agenti veliko dolenjskih Amerikancev na vesti, katere je samo brezvestna reklama izvalila iz domače grude.

Srbija se je udala. Po zadnjih poročilih je srbska vlada izjavila, da brezpogojno umakne svoje vojaštvo iz albanskega ozemlja. Kakor je videti, je Srbija zadnji čas zelo trezna država, ki se izogiblje vsakemu nepotrebnemu zapletanju.

Dopisi.

Spodnji Maharovec. Iz našega kraja ste še malo novic čitali. Zato Vam naznanjamo danes veliko veselje, ki smo ga dočakali. Ustanovili smo si namreč „Prostovoljno gasilno društvo“ v pomoč ne samo svojim vaščanom, temveč vsem okoličanom, ki bi jih kedaj nesreča požara doletela. Članov šteje naše društvo 36. Brizgalno smo dobili od trdkke Smekal iz Zagreba. Pripekljali smo jo prav slovesno 2. oktobra. Vsi smo bili zares veseli. In da je naša brizgalnica zares dobra in naši društveniki zares na svojem mestu v pomoč nesrečnemu bližnjemu, smo pokazali že 19. oktobra pri požaru pri posestniku Vodopive-u v Dobravi

STENSKI KOLEDAR

za leto 1914

je izšel v tiskarni J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Komad 40 vinarjev, po pošti 50 vinarjev.

v škocijanski fari. Četudi še ni bila blagoslovljena, šli smo z brizgalno takoj na lice nesreče in ljudje so neki kar občudovali naše mlade fante iz Spod. Maharovca, s kakšno spretnostjo in požrtvovalnostjo so delali in gasili prvokrat. Hvala jim in čast! — Želimo pa si vsi, da bi rabili brizgalno le malokedaj, kar Bog pomagal in sv. Florijan! — V kratkem bomo imeli slovesno blagoslovljenje brizgalnice in upamo, da bo ta dan za nas eden najlepših dnevor.

Domače in tuje novice.

Diplomo častnega občanstva v Črnem Vrhu nad Polhovim Gradcem je dne 21. okt. izročila deputacija, na čelu jej župan Josip Trobec, preč. g. kanoniku Franu Povšet, kateri je bil izvoljen častnim občanom povodom svoje diamantne sv. maše v hvaležen spomin njegovega župnikovanja v Črnem Vrhu.

Dosedajni dež. poslanec g. Josip Dular je izjavil, da vsled družinskih razmer ne bo več kandidiral. Skozi 12 let je g. Dular izvrševal deželni poslanski mandat novomeškega, krškega in kostanjeviškega okraja. Bodi mu tudi od naše strani za njegovo dvanajstletno častno delovanje tem potom izrečena nejdokritejša zahvala. — V najkrajšem času se bodo morali naši zaupniki in volilci odločiti, komu bodo v bodoče poverili to častno nalogo. Naša dolžnost pa bo, poskrbeti, da bo nov kandidat s kar največjo večino izvoljen, da pokažemo našim dolenjskim liberalcem, da so tudi na Dolenjskem za nje tla prevroča.

Slavnost stoletnice bitke pri Lipskem. C. kr. državna gimnazija v Rudolfovmu je obhajala „stoletnico bitke pri Lipskem“ slovesno 18. oktobra. Ob osmi uri so se udeležili učitelji in učenci slovesne službe božje v frančiškanski cerkvi. Po službi božji so se zbrali učitelji in učenci v gimnazijski telovadnici, kjer so pred lepo okinčanim cesarjevim kipom zapeli gimnazijski pevci himno na Avstrijo: „Domovje moje Avstrija“. Potem je orisal v eno uro trajajočem govoru prof. dr. Tiller odločilen boj združenih vladarjev proti Napoleonu pri Lipskem, povdarjal velike zasluge Avstrije za osvobodjenje Evrope Napoleonovega nasilja in ropanja in natančno popisal boje, kako so avstrijski generali in poveljniki pregnali francoske čete iz ilirskega krajevstva in tako oprostili jugoslovanske dežele romanskega suženstva. Zaključil je govor z živijo na našega milostivega in miroljubnega cesarja Franca Jožefa I., kateri živijo so učitelji in učenci trikrat navdušeno ponovili. Iz gimnazijskega poslopja je plapolala avstrijska zastava.

Občni zbor „Meščanske zveze“ v Novem mestu. V nedeljo dne 12. t. m. sklical je odbor „Meščanske zveze“ občni zbor, katerega se je udeležilo prav lepo število Novomeščanov — dvorana g. Windischerja je bila polna. Po poročilu odborovem se je vnela zanimiva debata o načrtu za bodoče delovanje „Meščanske zveze“. Pred vsem se je povdarjalo nujnost kontinuitete društvenega delovanja.

Sklenilo se je aranžirati več važnih tečajev, kjer bodo člani in članice imeli priliko se izobraziti v marsikateri stroki popolnoma zastoj. Odbor je dobil tudi pooblastilo osnovati v najkrajšem času lastno knjižnico, na katero cenjene člane naprej opozarjamo.

Volitev župana v Toplicah. Dne 20. t. m. je bil za župana občine Toplice izvoljen g. Ivan Pezdirc, posestnik na Dol. Sušicah z 28 glasovi. Tu se vidi ljudska volja. In kako mirno, možato so odšli odborniki na svoj dom. Ko so prejšnje čase zmago prismaškarali vodje liberalne stranke smo mislili, da v eni noči nalomijo kamnje za novo cerkev — tako streljanje je odmevalo. Z delom za narod in s pravico za obe stranki — to je naše geslo.

Umrl je 24. okt. v Poganicah tamošnji oskrbnik g. Avgust Schneider, v 57. letu svoje dobe, po kratki in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoč. Bil je dober, krščanski značaj. Pogreb bo v nedeljo 26. t. m. ob 8. uri dopoldne na Šmihelsko pokopališče. N. v m. p.

Poročilo kranjskega deželnega odbora o deželnih zgradbah in pospeševanju gospodarstva na Kranjskem v dobi 1908—1913. Tako se imenuje knjižica, katero je založil

naš deželni odbor, da poda nekaj rezultat svojega delovanja volilcem dežele kranjske. Dejstva govore. Iz te knjige se zrcali ogromno delo naših poslancev in deželnega odbora v zadnjih dobrih petih letih. Liberalna stranka ni celi čas svojega obstoja niti desetino tega izvršila, kar je storila naša stranka samo v zadnjih petih letih. — Na vseh poljih narodnega gospodarstva je delal deželni odbor z vso vnemo. Koliko se je storilo za ceste, mostove, koliko za preskrbo s pitno vodo! — Živinoreja se ni v nobeni drugi deželi v tako kratkem času tako visoko povzdignila. V tem oziru ni deželni odbor zamudil nobene prilike, samo, da se kmetu pomaga. — Z eno besedo, ta knjižica je zrcalo strankinega dela. Vsem somišljenikom knjižico najtoplejše priporočamo, da se prepričajo sami, kako vestno so naši poslanci izpolnili volilcem dane obljube. Še bolj toplo bi jo morali priporočati pa liberalcem, da vendar enkrat izprevidijo, kje je stranka dela, kje pa stranka laži in obrekovanja.

Poštni auto bo tedaj postal vendar resnica, ki bo vozil dvakrat na dan iz Krškega v Novo mesto in dvakrat zopet nazaj. V četrtek 30. oktobra bode poskušna vožnja in v soboto 1. novembra na praznik vseh svetnikov se prične redna vožnja. Prostora v vozu bo za najmanj 12 oseb. Več bodo naznanile okrožnice v gostilnah in v javnih lokalih.

Regulacija „Gospodične“ na Gorjancih. 23. t. m. prišla sta g. dr. Hofmann, c. kr. gozdni svetnik od ministrstva, in g. pl. Šuklje, gozdni komisar, radi regulacije hudournika „Gospodične“. V komisiji je bil načelnik cestnega okrajnega odbora, župan g. Jos. Zorc. Komisijo spremljala sta tudi preč. g. župnik Nemančič in g. župan Gazvoda iz Brusnic, ki sta dajala komisiji različne tozadevne podatke in pojasnila. Na licu mesta se je dognala nujna potreba regulacije in le-ta se ima izvršiti v letih 1914 in 1915. — S tem bodo odpravljene premočni preplavi v času hudega deževja, ki uničujejo senožete, polja in ceste, ki vodi v Gaberje in bližnje vasi. Regulacija bo stala okoli 50.000 kron. Delo se bode izvrševalo v lastni režiji pod nadzorstvom c. kr. urada za regulacijo hudournikov. Stroške bodeda pokrila 70% država in 30% deželni odbor. — Da se bo ta ljudska želja in velikanska potreba zares izvršila, je glavna zasluga občeprijateljenega župana g. Jos. Zurca, ki zna vsikdar upoštevati ljudsko voljo.

Živa zgorela je petletna Frančiška Novak, posestnikova hči v Podlipi, župnije Raka. Bila je na njivi, kjer je njen oče Franc Novak oral, medtem se je pa neopažena odstranila in hitela k ognju, kjer je bil zakuril neki pastir. Komaj je bila deklica pri ognju, pa se ji je vžgala obleka. Nesrečni oče je hitel na pomoč in je skušal s golimi rokami pogasiti ogenj njene goreče obleke, a bilo je brez uspeha njegovo prizadevanje. Vsa obleka na njej je zgorela in nekoliko ur pozneje je deklečce za opeklinami umrlo. Tudi oče se je med gašenjem hudo opeknel na obeh rokah, zakar se zdaj zdravi v kandijski bolnišnici.

Umrl je v Clevelandu, Ohio, dne 23. sept. rojak Janez Klinc v starosti 29 let. Ranjki je bil rojen v Št. Jurju pri Mirni peči na Dolenjskem.

Smrtna kosa med ameriškimi Slovenci. V Jolietu je umrl g. John Bukovec, star 63 let, doma iz Brezove Rebr pri Semiču v Beli Krajini. — V De Pue, Ill., je smrtno ponesrečil pri delu Fran Bosnar, doma iz Čateža na Dolenjskem.

Izseljeniška družba „Canadian Pacific“ je zakrivila velikansko zlorabo izseljeniške agitacije. Na tisoče lahkomišljenih izseljencev je družba zvalila v Ameriko, samo, da je družba lahko mastno služila. Posebno ogrožena je bila naša država za svoje vojaško-obvezno moštvo, katero je družba z raznimi zvijačami prevajala preko velike luže. Sedaj so prišli tistem na sled in zaprli njene pisarne po celi Avstriji. Seveda bi liberalci sedaj najraje napravili vso krivdo zopet Slov. ljudski stranki in ne bo dolgo, ko bo „Slovenski Narod“ z velikanskim zadoščenjem poročal, da je bil dr. Šušteršič, generalni direktor, družbe „Canadian Pacific“, dr. Krek pa njegov „adlatuš“. Kaj ne, Narodovi pismouki?

Važno sporočilo! Dne 1. decembra t. l. se vrši zopet žrebanje turških srečk, pri katerem bo izžreban poleg drugih večjih in manjših dobitkov glavni dobiček čistih 400.000

frankov. Ker vsaka srečka mora zadeti vsaj 400 frankov, zato jo z mirno vestjo priporočamo v nakup vsakomur, ki hoče svojo srečo poskusiti s srečko, kajti če se mu že ne pripeti glavni ali drugi večji dobiček, dobi v obliki najmanjšega dobitka večji del, s prodajo srečke v doglednem času pa tudi ves zanj izdani denar nazaj. Turške srečke so tedaj najmanj nevarna loterija, ob enem pa tudi varna hranilnica, ter je ni druge srečke, ki bi se v tem oziru mogla ž njo primerjati. Mesečni obrok za turško srečko znaša samo 4 K 75 vin. Kdor pa si hoče upanje na dobitke zvečati, ta naj poleg turške srečke naroči še izborno srečko italijanskega rudečega križa proti mesečnemu odplačilu po 6 K. — Naročila sprejemajo in pojasnijo dajejo za Slovensko Stražo g. Valentin Urbančič, Ljubljana 3, in vsi njeni sotrudniki po deželi. Naročajte le po posredovanju Slovenske Straže, pa ne bode varani in oškodovani!

Raznoterosti.

r Žrtve zrakoplovne umetnosti. „Standard“ poroča, da je od leta 1908. do konca meseca septembra tekočega leta pri letanju smrtno ponesrečilo 333 oseb. Na posamezne države odpade žrtve: Francija 96, Nemčija 68, Amerika 51, Anglija 37, Italija 23, Rusija 21, Avstro-Ogrska 8, Švica 6, Belgija 5, Grčija 4, Japonska in Argentinijska po 3, Rumunija in Kitajska po 2, Brazilija, Peru, Holandska in Črna gora po 1.

r Ženske v državni službi na Francoskem. V francoski državni službi je ženskam zagotovljen jako ugoden položaj; delavni čas traja povprečno od 9. ure zjutraj do 2. ure popoldne, imajo prav dobro plačo in pravico do pokojnine. Zato je naval žensk v državno službo velik. Sedaj je v francoski državni službi 128.000 žensk, od teh 18.702 v poštini službi, 7356 pri železnicih (kot prodajalke vozniških listov, snailke v vlakih, postavljalka ogibov i. dr.), 6000 pri cestnih železnicih, 30 pri zunanjem uradu (kot tolmači v Španiji, Maroku in Turčiji) in 800 v vojnem ministrstvu, ki imajo jako zaupna mesta. Pri sprejemu v državno službo se vpoštevajo predvsem uradniške hčere, zlasti tiste, katerih očetje so si pridobili zaslug za državo.

r Požar na morju. Ta teden, stoletnica, ko se je bila bitka pri Lipskem, je bil strašen. Stari parnik, ki so ga nizozemski bogataši kupili od Angležev, je pričel goret, ko je plul iz Amsterdamu po Atlantskem oceanu v novodobno obljubljeno deželo Ameriko, kjer se sicer ne pretaka mleko in med, pač pa se izrablja delovne moči do skrajnosti. Volturnu je prihitelo 11 velikih parnikov na pomoč, ker jih je moštvo nesrečne ladje z brezzičnim brzovom pozvalo na pomoč. Strašen vihar je pa zabranil, da se Volturnu na pomoč odpotni čolni niso mogli približati. Nesrečni potniki so poskakali v morje. Tako so rešili 485 oseb; življenje je pa izgubilo 76 potnikov in 86 mornarjev. Parnik je pričel goret 10. oktobra 1913 ob 9. uri 20 minut dopoldne. Vse podrobnosti o tej strašni nesreči bodo šele znane, ko bo sodna preiskava dognala, kdo da je strašno nesrečo Volturna povzročil.

r Dobrote v tujini. Pred 14. dnevi je pripeljal parnik v Trst 1800 izseljencev, ki so se vrnili iz obljubljene dežele onkraj morja. Kakšna obljubljena dežela pa je to, spričuje dejstvo, da je bilo med temi izseljenci 500 pohabljenih, ki so pustili svoje zdravje v Ameriki. To je povedal mož iz Mekinjske Gorenjske. Poln upanja se je podal v Ameriko, a s polomljenimi udi je komaj živ dospel na svoj dom. Zares, ljudje derejo slepo v nesrečo, kakor ponočne veše v ogenj. — Ljudje božji, ostajajte doma ter ne nosite v tujino svojega zdravja na prodaj! — Kakor poročajo listi iz Nemčije, so rudniki na Nemškem, posebno na Vestfalskem, vsled slabe kupčije in velike zaloge odpustile zelo veliko delavcev. Glasom poročil ne bodo sprejemali sedaj priseljencev še tako kmalu, ker je tamšnjih delavcev še na tisoče brez dela. Svarimo torej nujno naše ljudi, da se ne izseljujejo na Vestfalsko in sploh v rudnike na Nemškem, ker ne bodo dobili dela!

r V ameriškimi novicah je objavil slovenski rojak sledeči poziv: „Bivša moja soproga Marija Pehar, rojena Krenker, pobegnili je enega lepega dne z nekim pri meni stanujočim Antonom Gracarjem. Pobrala mi je ves denar, nekaj obleke, več kuhinjskih potrebščin in tudi oba moja sinčka. Ona je stara 24 let, je velike in drobne postave, črnih las ter v blagoslovljenem stanu. Tukaj ima stariše, tri sestre in šest bratov in je vse zapustila. Fantička sta stara Rudolf 7 let, Franc pa 5 let ter oba govorita angleško in slovensko. Anton Gracar je star 34 let in je doma iz Trebine, občina Mirna, okraj Novo mesto. Visok je šest čevljev, črnih las in velikih črnih brk. Obraz ima kozav in spodnja obrv na levem očesu je zatrgana, da ga vsakdo lahko pozna, posebno se ga lahko spozna tudi po hoji. V združenih državah biva že 10 let in govori slovensko in malo angleško. Prosim cenjene rojake, če kedo zna za to ljubeznjivo družino, da mi javi, mu bom za to zelo hvaležen in dam tudi 5 dolarjev

nagrade. Rudolf Pehar, P. O. Box 135, Carona, Kan. (30-9-6-10).

r Vojaški vlak se prekuenil v prepad. Iz Meridiana (Teksas) se poroča: da se je prekuenil v prepad neki vojaški vlak, ker se je podrl lesen most. 20 vojakov je mrtvih, približno 100 pa ranjenih.

r Strašen prizor. Leopard skoči na umetnico in jo razmesari. Iz Turina se 20. t. m. poroča: Ob fotografiranju za kinematograf je stopila v kletko z leopardom neka umetnica; leopard je pa skočil na umetnico in jo razmesaril. Šele po daljšem boju je krotilec ukrotil leoparda.

r Osem levov pobegnilo. Voz električne železnice je v Lipskem zadel v voz cirkusa Barnuba ter je razbil voz, s katerim so bili levi. Osem levov je ušlo. Med občinstvom je nastala strašna zmešnjava. En lev je bežal v neki hotel in letel po hotelskih stopnicah. En lev je napadel konje, ki so bili vpreženi v voz z mobilijami. Od levov, ki so jih ujeli v hotelu, je bil eden pod streho, enega so ujeli v stranišču, nekaj jih je bilo na koridoru in so nanje pometali mreže. Krotiteljica je ujela enega leva in enega tigra. Od pobeglih levov so morali pet levov ustreliti, na enega leva so oddali 150 streliv.

r Strašna železniška nesreča na Japonskem. Na Japonskem je trčil vlak, s katerim se je 406 otrok vozilo, v tovorni vlak. 20 otrok je ubitih, 100 pa ranjenih.

r Zrakoplov zgorel v zraku. Blizu Berlinu na Nemškem so 17. oktobra preizkuševali velikanski nov zrakoplov Zeppelinovega sistema. Posadka je štela 28 mož raznega vojaštva. Kmalu potem, ko se je zrakoplov vzdignil v primerno višavo, začne švigati iz srednje gondole ogenj. Zrakoplov je padel 700 m globoko na tla, kolikor ga seveda še ni v zraku zgorelo. Kar je moglo, je zgorelo; ostale so le še zareže žice in drugi železni deli. Večina te posadke je dobesedno zgorela. Nekaterim so odgorele noge, drugim roke. Kar jih je še prišlo živih na zemljo, so le vpili, naj jih rešijo ubijejo ali postreljajo. Sicer pa tudi ti niso dolgo živeli, ampak so v strašnih mukah izdihali.

r Strašen požar v rudniku. V Cardiffu na Angleškem se je zgodila 14. t. m. strašna nesreča. Ko se je malo pred 7. uro zvečer odpejalo ravnokar 700 rudarjev v rudniško jamo, trenutno razpoči v jami plin, katerega razvija goreči tamošnji premog. Učinek je bil tako strahovit, da je zasulo celo rove in razneslo strojno hišo na tisočero koscev. Ker je bil tam vhod v jamo deloma zasut, deloma vsled tega nemogoč, ker so bile vse priprave, s katerimi so se rudarji spuščali v jamo in se zopet vračali, uničene, je bila rešitev zelo otežena. — Iz stranskih rorov so rudarji hiteli ponesrečencem na pomoč v kolikor je bilo sploh mogoče do njih priti. Nekatere so našli strašno razmesarjene; ponesrečencem je razneslo ude daleč na okrog. Lahko je misliti, kako hud udarec je ta nesreča za marsikako rudarsko družino, ki je izgubila tako nepričakovano svojega očeta. Kakor se glasijo razna poročila, je računati na okoli 400 mrtvih rudarjev.

Kratkočasnice.

Tako je.

Mali sinko: „Mama! Kadar se bom jaz oženil, ne bom povabil razun neveste nikogar na gostijo.“

Mati: „Sram te bodi, da boš pri tem celo lastne starše prezrl.“

Sin: „Vi me tudi niste povabili na Vaše ženitovanje.“

Sreča v nesreči.

Kmetica sreča na cesti svojo prijateljico. Prijateljica: „Kaj pa nesete zopet iz mesta? Kapuna ali kokoš?“

„Kapuna. Veste, moj mož je bil včeraj dvakrat povožen od avtomobila ter je dobil zato 75 K. Lahko si torej danes brez skrbi privoščimo kapuna. Jutri bo pa morda puran?“

A.: „V kolikem času se lahko pride skozi gozd?“

B.: „Kakor je. Če greste z ženo, potrebujete pol ure, s taščo četrto ure, z nevesto pa celi dve uri.“

A.: „Včeraj sem se že mislil ustreliti, tako sem bil obupan.“

B.: „Čemu se pa niste?“

A.: „Ker sem bil preveč stra-hopeten.“

Loterijske številke.

GRADEC,	15. oktobra	87	4	84	45	58
TRST,	22. oktobra	42	9	87	52	74

Mlin

želi vzeti v najem ali na mero.

Kdo? Pove uprav. Dolenj. Novic proti znamki 10 v.

Izdajatelj in založnik Urban Horvat.

Dražbeni oklic.

E 730/13
7

Dne 4. novembra 1913 predp. ob polu 11. uri bo pri tem sodišču, v izbi št. 8 na podstavi odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: k. o. Orehovica, a) vl. št. 341 hiša, gospodarsko poslopje, vrt in njiva; b) vl. št. 1002 gozd; c) vl. št. 1070 njiva, travnik, vinograd. Cenilna vrednost: ad a) 3100 K, ad b) 14 K, ad c) 900 K. Najmanjši ponudek: ad a) 2067 K, ad b) 9 K, ad c) 600 K. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaje.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem odd. II.,
dne 17. septembra 1913. 195

Št. 4282.

Razglas.

Jubilejne ustanove. Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko razpisuje za leto 1913: a) osemnajst cesarja Frana Josipa ustanov (8 po 50 K in 10 po 20 K) za uboge onemogle obrtnike vojvodine Kranjske; b) štirinajst cesarja Frana Josipa ustanov (4 po 50 K in 10 po 20 K) za uboge onemogle obrtnike in trgovce vojvodine Kranjske; c) pet cesarice Elizabete ustanov po 40 K za uboge onemogle vdove kranjskih obrtnikov ter d) pet cesarja Frana Josipa ustanov po 20 K za uboge onemogle vdove kranjskih obrtnikov in trgovcev.

Prošnje naj se pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani do 15. nov. 1913. Priloži naj se jim od občinskega in župniškega urada potrjeno dokazilo, da je prošilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma, da je prositeljica onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca. 194

Steckenpferd-ovo

lilijino mlečno milo

od Bergmann & Co., Teschen a. Elbe ostane slej ko prej nedosegljivo sredstvo proti pégam, kakor tudi neobhodno potrebno za racionalno gojitve kože ter nežnosti, kar neovrgljivo dokazuje nebroj, vsak dan nam došlihi zahvalnih pisem. Dobi se po 80 v komad v lekarnah, drožerijah, prodajalnah dišav i. t. d. Istotako se priporoča Bergmannova lilijina krema „Manera“ kot čudovito sredstvo za gojenje nežnih rok; dobi se v tubah à 70 v povsod. 45-24-17

Najboljše urejena

TISKARNA

na Dolenjskem, ki izgotavlja vsakovrstne tiskovine točno

in lično, je trdka

J. Krajec nasl. v Novem mestu,

ki ima tudi prav dobro

urejeno

knjigoveznico,

ki izvršuje vsa navadna,

kakor tudi vsa najfinejša

dela solidno, točno in ceno.

Dva učenca

se takoj sprejmeta iz poštene hiše, ki imata veselje do mesarske obrti v starosti od 14 do 18 let pri Jernej-u Fabjan-u v Novem mestu. 191-3-2

Kupi ali v najem vzame se

hiša

pripravna za gostilno in prodajalno, blizu kakšne župne cerkve. Ponudbe naj se pošiljajo na upravništvo Dol. Novic. 193-2-1

Graščina Srebrniče pri Rudolfovem odda

drva v polenih (Scheitholz)

in krepelcih (Prügelholz) in nadalje druge odpadke (v debelosti do 7 cm.)

Cena: Kubični meter drv v polenih postavljen v Rudolfovo ali v enaki daljavi kakor mesto od gozda ležeče kraje 7 K.

Krepeleci kubični meter 5 K.

Drugi odpadki (v debelosti do 7 cm), katere si pa ima kupec sam nasekati, na licu mesta v gozdu voz po 3 K.

Naročila sprejema

190-3-2

Oskrbništvo Srebrniče.

Važen oglas „Sloven. Straže!“ Čitajte!

V današnjih težavnih razmerah zamorete obogateti le s srečko! 162-3-1

Turška srečka je v to svrhu najpripo-

ročljivejša srečka,

ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000 400.000, 200.000, 200.000 in 200.000 zlatih frankov,

ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov, ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici,

ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsacega nadaljnjega vplačevanja,

ker znaša mesečni obrok samo 4 krone 75 vin, in ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico.

Pozor! Prihodnje žrebanje se vrši 1. decembra 1913! 1 turška srečka in 1 srečka italijanskega rudečega križa z 10 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po samo 6 K.

Po žrebanjih izhajajo slov. poročila o vzdignjenih številkah. Sprejmejo se tudi marjivi sotrudniki pod ugodnimi pogoji. Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana 3.

Keilov lak

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 v.

Keil-ova pasta za čevlje 30 v.

Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 v.

Keil-ovo leščilo za podo 90 v.

Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah ima vedno v zalogi trdka:

J. Picek, Novo mesto.

Črnomelj: Anton Zure.

Idrija: Val. Lapajne.

Kamnik: I. Petek.

Kočevje: Franz Loy.

Kranj: Franc Dolenc.

Ljubljana: Leskovec & Meden.

Škofja Loka: M. Žigon.

Zagorje: Rih. E. Mihelič.

Radovljica: Otto Homan.

Stanovanje

obstoječe s treh sob v pritličju, s pritliklinami, se odda takoj stranki brez malih otrok.

Poižve se pri Ani Dergane v Kandiji št. 37. 154-0-4

Vajenca

iz dobre hiše takoj sprejme manufakturna trgovina Jos. Ogoreutz, Novo mesto. 180-0-3

Ivan Kuntara

4-0-10

tapetnik in dekoratnik v Šmihelu pri Rudolfovem se priporoča slavnemu občinstvu in gg. graščakom okolice v izvršitev vsakovrstnega v stroko spadajočega dela in sobnega tapetovanja. — Za naročilo zadostuje dopisnica.

Stanovanje

z več sobami na zračnem kraju v bližini kapiteljske cerkve, z velikim vrtom je od 1. dec. naprej oddati. Več pove iz prijaznosti upravništvo „Dol. Novic.“ 181-0-3

Oskrbništvo Ruperčevrh pri Rudolfovem

sprejme sekače za izdelovanje bukovih pragov (švelarjev)

v gozdu v Gorjancih. Plača 65 vinarjev od vsacega praga. 170

Kovaškega pomočnika in enega učenca

sprejme takoj Leopold Bauderk, kovač v Podhosti p. Toplice. 182-3-2

Iz proste roke se prodaja ali 187-3-2

mlyn ali posestvo

raje pač posestvo brez mlina. Mlin je nov pri Golem, župnija St. Jernej. — Več se izve pri A. Antončiču, Prapreče št. 3. St. Jernej, Dolenjsko.

Pri parni opekarni v Zalogu (Breitenau) se razprodaja

dobro žgana stavbena opeka 1000 komadov 196-3-1

po 20 kron dokler je še kaj v zalogi.

Opekarna se da za več let v najem ali se pa tudi prodaja.

Vprašanja je pošiljati na oskrbnništvo graščine v Zalogu (Breitenau). P. Rudolfovo.

Steckenpferdov BAY-RUM

od Bergmann & Co., Tetschen a. Elbe ostane slej ko prej najboljšo sredstvo za pospeševanje rasti las, proti prhljaju, predčasnemu osivljenju in izpadanju las ter okrepije lasne korenine. Mnogobrojna priznanja. Dobi se v steklenicah à 2 in 4 K v vseh lekarnah, drožerijah, prodajalnah dišav in brivnicah. 45-10-9

Popolnoma varno naložen denar

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄%

1-0-18

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadrugnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kandijanska hranilnica.

Odgovorni urednik Ivan Zalar.

Tisk J. Krajec nasl.